



Власти у Србији сматрају да се СПЦ "меша у политику " када износи свој став о КиМ. На пример , председник државе је то изјавио након потписивања срамног Бриселског споразума у априлу 2013, [\[1\]](#) али и након Сабора СПЦ 2018. ("лоше мешање у политику"). [\[2\]](#) Сличне фразе понавља и министар Зорана Михајловић ("притисак на власт од стране СПЦ") као и незванични идеолог власти , председник Београдског фонда за политичку изузетност и дугогодишњи лидер Сорос фондa за Србију , Соња Лихт ("неодговорност СПЦ" поводом КиМ).

[\[3\]](#)

Овакви ставови су (очигледно) противуставни . Власти ( и њихов идеолог из Београдског фонда за политичку изузетност) као да су заборавиле да су значајну улогу у доношењу важећег Устава из 2006. године имали и СПЦ и тадашњи патријарх Павле . У октобру 2006. Српска православна црква и патријарх Павле, на чији је позив тадашњи председник Владе Коштуница посетио Патријаршију, упутили су јавни позив грађанима да изађу на референдум и подрже нови Устав (само неколико дана пре гласања за нови највиши правни акт 28. и 29. октобра ). Такође, владике су свим својим епархијама и верницима послале позив да изађу на референдум и да гласају за нови Устав. Поглавар Српске православне цркве патријарх Павле се лично појавио на бирачком месту у Основној школи "Краљ Петар Први" у Београду. Тада је деведесетогодишњи патријарх изјавио: "Нека буде са Божјим благословом на опште добро свима, па и нама", спуштајући листић у гласачку кутију.



~~Српски патријарх Павле и чланови Светог архијерејског сабора Српске православне цркве уочи почетка преговора о статусу Косова и Метохије.~~

Ипак , питање Косова и Метохије је било толико важно за СПЦ, да је она у суштини, са властима ( тадашњим премијером ) направила једну врсту усменог (јавног) уговора . У правном смислу , таква врста усменог уговора који је СПЦ постигла 2006. године са тадашњим властима није непозната у православним државама . На пример, проф. др Зоран Чворовић пише да су се Русији често примењивала византијска начела "симфоније цркве и државе" када се радило о најважнијим државним темама. [4]

Очигледно је да је циљ тог усменог уговора из 2006 . за СПЦ било очување манастира и црква на Косову и Метохији унутар јурисдикције СПЦ. Разлози су више него очигледни . Прва титула српског патријаха је "архиепископ пећки" . Она више него уверљиво симболизује духовни значај Косова и Метохије за СПЦ. Такође , добијање самосталности или аутокефалности СПЦ се везује за оснивање прве Архиепископије жичко –пећке и Светог Саву кога грчки професор Јоанис Тарнанидис описује као "духовног вођу свог народа ". [5]

Дакле , добровољно одрицање СПЦ од Косова и Метохије не би било само неповратно губљење надлежности (својине и државине) над око 1.300 црква и манастира већ и духовно одрицање од оснивача СПЦ . У политици су наравно , такви обрти могући, али када се ради о једној тако старој организацији као што је СПЦ , онда би то био вероватно и њен крај (верници би вероватно напустили цркве широм Србије ).



## Да ли СПЦ има право да изнесе свој став о Косову – и ко им то право ускраћује?

Пише: Дејан Мирковић  
петак, 15 март 2019 00:49

---

Српски патријарх и епископи су те 2006. године разумели још једну негативну последицу која би могла наступити ако би се добровољно одрекли од Пећке патријашаје, Дечана и Грачанице. Манастири на КиМ су толико вредни да превазилазе оквире националног блага и налазе се листи УНЕСКО-а, попут Пећке патријашаје, Дечана и Грачанице и цркве Богородица Љевишка. То је 50 % свих сакралних објеката у Србији који се налазе на листи светске баштине УНЕСКО. Дакле, СПЦ (али и Србија у целини) би се грубо говорећи, одрекли 50 % свог културног блага када би пристали на добровољну предају КиМ. То је још већи удар на цркву него на државу (која би морала да се одрекне око 15 % своје територије).



У том контексту се може тврдити да СПЦ као најстарија организација код Срба примењује ( вековима) једну врсту правног (правно-канонског) обичаја када се ради о Косову и Метохији. Тачније, Пећка патријашаја је у прошлости била укидана (1766.) и под окупацијом током турског времена. Прогоњени су пећки патријарси и народ са Косова и Метохије (1690. и 1739.). СПЦ се налазила у тешком положају и за време

## Да ли СПЦ има право да изнесе свој став о Косову – и ко им то право ускраћује?

Пише: Дејан Мирковић  
петак, 15 март 2019 00:49

---

агресивног атеистичко /комунистичког режима Јосипа Броза 1945-1980` . и његових комунистичких албанских наследника са КиМ. Коначно, СПЦ се нашла на удару 1999-2003. године када је уништено око 40 манастира али и 2004. године када је у мартовском погрому за само два дана уништено неколико десетина цркава и манастира. Међутим , СПЦ се никада није добровољно одрекла манастира и цркава на КиМ . Та правна чињеница нам указује да за СПЦ аутокефалија коју је добио св. Сава 1219. за Архиепископију жичко –пећку ,у суштини једна врста правног првенства над туђинском државом или властима (окупацијом) када се ради о манастирима и црквама на Косову и Метохију . (У случају када се радило о српској државној власти онда се примењивало старо византијско начело "симфоније " између државе и цркве) . Велики немачки правник Карл Шмит би то дефинисао као "преддржавно право " или као правну чињеницу да се у окупацији мења само владар. [\[6\]](#)

Међутим , након срамног Бриселског споразума (или de facto признања Косова јер Џон Лонк и француски правник И. Ламер de facto признање повезују са предајом правосуђа страном влади) [\[7\]](#) али и најаве такозваног "разграничења" (de iure признања) СПЦ се по први пут сусрела са српским властима које имају нескривену намеру да добровољно предају манастире и цркве на КиМ ( и то на 800 година од добијања аутокефалности).



## Да ли СПЦ има право да изнесе свој став о Косову – и ко им то право ускраћује?

Пише: Дејан Мирковић  
петак, 15 март 2019 00:49

---

У том контексту , може се констатовати и да је СПЦ преузела закључујући са државом усмени уговор 2006 године, и једну обавезу. Учешће у доношењу Устава 2006. године је у суштини ,обавезало СПЦ да брани тај највиши прави акт . То је у правном смислу другачија ситуација него она из 1995. године када је патријарх Павле ставио свој потпис на Споразум руководства СРЈ и РС у Добановцима уочи пута на мировне преговоре у Дејтон . Он је тада наступио као једна врста медијатора Тада је само усаглашен заједнички састав српске делегације. Такође, Дејтонски споразум (Париски) је гарантован касније потписима великих сила . Устав из 2006. године је правни акт усвојен у оквиру једне државе и њеног унутрашњег поретка уз референдум као важан елемент његове легитимности и легалности . Тачније, референдум не би успео да није било ангажовања СПЦ. Зато се може закључити да СПЦ има право засновано на важећем Уставу да изнесе свој став поводом КиМ . Има то право и на основу легитимитета који је дала новом Уставу јер Карл Шмит дефинише легитимитет као "реалну снагу ." [8]

**Суспендовање најважнијих норми (државни удар) и преамбуле Устава о КиМ које спроводи власт у периоду 2013-2019. не даје таквим властима право да држи било коме моралне лекције, понајмање СПЦ-у. Напротив, управо је власт та сила у друштву која се грубо одвојила од уставних норми због најнижих политичких интереса.**

---

[1] [Amfilohije: Crkva se ne meša u politiku države](#) , април 2013.

[2] [Vučić: Pogađa me loše mešanje SPC u politiku](#) , novembar 2018

[3] [Patrijarh: Vučić da misli kao Crkva; Mihajlović: SPC da ne vrši pritisak](#) , септембар 2017, Министар тврди да СПЦ врши притисак <https://www.kurir.rs/vesti/politika/3059825/sonja-liht> , април 2018. Лихтова сугерише да је СПЦ неодговорна када се ради о КиМ.



## Да ли СПЦ има право да изнесе свој став о Косову – и ко им то право ускраћује?

Пише: Дејан Мировић  
петак, 15 март 2019 00:49

---

[4] Чворовић З." Душанов законик у руском огелдалу ", Catena mundi ,Београд, 2018. стр.33

[5] " Сава Немањић-Свети Сава историја и предање",Тарнанидис Ј. "Колико је св. Сава као личност могао да утиче на остварење автокефалије Српске цркве " Зборник радова са међународног научног скупа, уредник В. Ђурић , САНУ, Београд , 1979, стр 55-62

[6] Шмит К. " Номос земље", Федон , Београд, 2011. стр 65,233.

[7] Шмит К. " Номос земље", Федон , Београд, 2011. стр 17, 234

[8] Шмит К. " Номос земље", Федон , Београд, 2011. стр 53.

Видети још: [СПЦ: Порука Светог Архијерејског Сабора о Косову и Метохији](#)